

ANY II.

Barcelona 7 d' Agost de 1892.

NÚM. 32.

LAS GRACIAS DELS PROVENZALS

En Marius Girard, *felibre majorau*, *mestre en Gai-Sabé*, *sendi de la Mantenengo de Prouvenço*, y *Secretari del Comité encarregat de la erecció del monument al insigne Roumanille*, nos ha honrat ab una expressiva carta, plena d'entussiasme envers los catalans y d'agrahiment per los humils treballs que, á la germanor de Provenza y Catalunya ve dedicant nostre setmanari y especialment pel donatiu reunit á favor del monument al anyorat Patriarca de las lletras provenzals.

Vous gramacie de tout cor en moun noum personau, en aquèu di Sant-Roumièren, e pèr fin en aquèu-dou Felibrige de Prouvenço.

Las paraulas de 'n Marius Girard, confirmatorias de las que al mateix objecte escrigué nostre estimat colega d'Avinyó *L'Aiòli*, vestidas com van ab la nua senzillés de la sinceritat del cor, son paga ben crescuda de nostres humils y constants esforços.

Estimám ab tot l'ardor de la nostra ánima á Catalunya, som adoradors de la santa Bellesa, desitjám que á tot arreu florexi y grane l'alta hermosura de las bellas lletras, amám de cor

la renaxensa literaria de nostra terra, aspirám al enaltiment y restauració prudencial de la nacionalitat catalana, volém que 'l nom de nostra patria vage á seguir mon, sempre aclarit ab la llum brillanta de las manifestacions de son ingeni y de son cor; per axó, y á fi de contribuirhi, fins allá ahont nostras forças ho permetessen, al començar la publicació de nostre setmanari iniciarem una campanya de relació constant y de unió progressiva ab quantas regions, ó per la paritat de circumstancias y aspiracions en lo polítich, ó per tradicionals llaços de germandat literaria, á un ó altre dels fins indicats havían de contribuir.

Ara com ara LA VEU DE CATALUNYA no ha arribat á lograr son intent; però sos constants lectors s'haurán adonat de que 'ns hi anám acostant, y poden preveure que hi arribarém tart ó d'hora, perquè 'ns guía la fé viva que tenim en lo providencial del moviment regionalista de nostra patria, y 'ns acompanya una constancia indefectible per anarhi dubent nostra pedreta; que es molt ferma nostra esperança de que Deu benehirá nostra obra y de que un dia ha d'agrahirho la Patria de nostre cor.

Li prouvençau—diu En Marius Girard,—

soun esta toustèms li fraire di catalan e es un di grand bonour de ma vido d'avé ourganisa en Setembre 1868 li grandi festo Sant-Roumiérenco que fougueron facho en voste ounour.

Cert, tot-temps los provenzals son'estats los germans dels catalans, y aquesta germanor ha tingut hermosas é inoblidables manifestacions, sobre tot per part dels primers, y entre ellas la magnífica que cita En Marius Girard. Però, al posar nosaltres lo peu dintre 'l moviment literari, trobarem rompuda exa externa relació; inquirirem lo que á nostra joventut no havia sigut permés testimoniar, y 'ns convencem de que una fredor, propera de la ingratitut, per part de nosaltres los catalans, havia debilitat y casi anulat los florits llaços que uniren breument las renaxensas literarias de Provenza y de Catalunya, germanas bessonas que may devían haverse dexat. De aquí l'amor ab que hem procurat y procurarem renovar la íntima amistat entre 'ls dos pobles y las sevas literaturas, en benefici de tots.

Per sa part los provenzals nos hi ajudan ab una afectuositat que no sabém com agrahir. *L' Aiòli*, ab lo gran Mistral enfront, *La Cornemuse*, *La Cigalo d' or*, *Lou Felibrige*, y demés simpátichs órguens del moviment decentralizador de l'altra banda dels Pirineus, s'han adonat de las afectuosas intencions que 'ns guian, y 'ns ho han dit ab frases exidas de cors germans, que han sigut per nosaltres premi y esperó.

A tots ells, y á En Marius Girard, com á representant d'una de las mes bellas empresas del Felibrige, envía LA VEU DE CATALUNYA una forta encaxada de company.—V. C.

LO SERRADELL

(RONDALLA POPULAR)

Era 'l Serradell un trapella á carta cabal, home que vivia d'engany y trampas, y que de tot n'exia be perquè era astut com ell tot sol. D'ell se 'n comptan á l'alsada d'un campanar.

Vetaquí que una vegada va convidar á un seu amich á dinar á la seva vinya; varen quedar pe 'l dia y la vigilia ell que se 'n vá á mercat y compra dos conillets iguals de grandaria, de pel y de tot, y se 'ls ne dú á casa seva.

L'endemá vá l'amich á trobar al Serradell, com havian quedat, y 'l troba al portal de casa seva á punt de marxa.

—Ja t'esperava, va dir al seu amich.

—Donchs aném, va respondre aquell.

Pe 'l camí 'l Serradell va ensenyarli un conillet que treya 'l morro pe 'l butxacó del gech, y li va dir:

—Mira quin conill que porto. Nos servirá pe 'l dinar que aném á fer.

—Me sembla molt menut, va fer lo seu amich que era francot.

—Oh! no es pas per menjárnoslo, que no 'l donaría per res del mon.

—Y donchs ¿quin mérit te?

—¿Quin? ja ho veurás en sent á la vinya.

En arribant á la vinya, ell que 's treu lo conill del butxacó y amoxantlo, vá dirli á la orella, però que ho sentís lo seu amich.

—Ves á casa y digas á la dona que porte axó, axó y axó.

Y li vá anar dihent tot lo que necessitavan pe 'l dinar, y acabá:

—Vejas de no descuydarte de res.

Y vá aviar al conill que al sentirse lliure apretá á córrer y 's perdé de vista rostos avall.

—¿Vols dir que ara se 'n anirá á casa teva? feu lo seu amich dubtant.

—Vayal ¿no hi ha d'anar? respongué tranquil lo Serradell.

A mitg dia comparegué la dona ab lo recapte.

—¿Y 'l conill? preguntá 'l Serradell.

—Es á casa, contestá la dona.

—¿Ja portas tot lo que t'he enviat á buscar?

—Tot hi es, no hi falta res.

Com de fet, tot sense mancarhi res, era allá. L'amich del Serradell n'estava admirat.

En havent dinat se 'n anaren tots dos dret á casa d'En Serradell, y al entrar, l'amich digué al veure l'altre conill á la entrada:

—¡Mi 'llá 'l conill!

—Es á dir que dubtavas de que 'l trobassem á casa? feu lo Serradell.

—Com hi ha mon.

—Donchs jo mica. ¡Si 'l tinch ensenyat!

—Home, me 'l volguesses vendre.

—Ja t'he dit que no 'l donaría per res del mon; una bestiola axís no 's paga ab diners.

—Vénnel, fesme aquest favor.

Y va anar oferintli diners, y tants n'hi va oferir que al últim li va vendre.

Vetaquí que l'endemá l'amich del Serradell va dir á la dona que se 'n anava á la vinya.

—¿Qué vols que 't porte per dinar? va preguntar-li la dona.

—No res, li va dir lo seu home, no 't mogas que 'l conill no vinga á dirtho.

—¿Quin conill? ¿Que t' has alocat?

—No tingas por. Mirat, es un conill ensenyat; l' he comprat al Serradell.

—¡Ay, pobres de nosaltres, que t' has dextat enganyar!

—Ja ho veurás! acabá dihent lo marit boy anantsen cap á la vinya.

En sent al tros va treures lo conill del butxacó com havia vist fer al Serradell, y li va dir á la orella que anés á casa seva, encarregantli lo que volia per dinar, y 'l va dexar anar.

Lo conill, al sentirse lliure, camas ajudeume, 's posá á córrer rostos avall com havia fet l' altre, y 's perdé de vista.

Passá mitg dia y ningú venia ab lo recapte; passen una, duas horas, y res; la gana va tréurel del tros y se 'n va anar cap á casa seva.

Al arribar diu á la dona:

—¿Que no ha vingut lo conill?

—¡Que havia de venir, sant cristiá! ¡Ja t' ho deya que t' havias dextat enganyar!

—Dónam dinar, y en havent dinat me 'n vaig á trobar al Serradell y 'l matol!

Com de fet, en havent dinat se 'n vá cap á casa del Serradell.

Va trobarlo á la porta prenent la fresca, y va escómetrel dihent:

—¡Murri, pillo, me l' has de pagar!

—¿Y qué 't tinch de pagar jo? respongué tranquil lo Serradell.

—Que m' has enganyat ab lo conill; que me l' he dut á la vinya encarregantli 'l dinar, y...

—Y pot ser no ha comparegut á casa teva.

—¡Es clar que no hi ha comparegut! Perqué m' has enganyat!

—Ja veurás, noy; á mi no 'm vingas ab crits. La bestiola no haurá sapigut trobar á casa teva, ó pot ser ha trobat algun gos ¡qui sab! La pobra bestiola ¡perduda! Me sab molt de greu, malaguanyada! En fi, no hem pas de renyir; en tornante 'l dinar que 'm vares donar ja pots estar content. Me sab greu per la alhaja que m' has fet perdre; però be prou que tornarà á casa si no l' han cassada!

—¿Me tornarás los diners que vareig donarte? preguntá l' amich un xich mes tranquil.

—Desseguida si vols; ja veurás.

Va cridar á la seva dona, y li va dir:

—Mira, aquells diners que vareig donarte ahir, pòrtamels, son d' aquest amich meu y vull tornálosli.

—¡Ay pobre de mi! digué la dona del Serradell; si 'ls som gastats.

—¿Com s' entén?

—Es que 'm pensava que eran nostres...

—¡Ay, grandíssima! ¡T' haig de matar!

Y agafant un ganivet molt llarch y punxagut, començá á clavar ganivetadas al ventre de la seva dona, que 's dexá caure al mitg d' un bassal de sanch.

—¡Que has fes, Serradell! cridá 'l seu amich horroritzat.

—¡Ja ho veus! Un cop de sanchs...

—Peró ¿que no 't fa por la justicia?

—Cap mica. Axis que voldré la faré tornar á viure.

—¿Cóm pot ser axó?

—Molt senzill, mira.

Y 's tragué de la hutzaca un fluviol y 's posá á tocarlo. Al sentirlo la dona del Serradell s' alsá y 's posá á saltar y á ballar.

Era que 'l Serradell havia omplert una bufeta de sanch de bé y la havia feta posar á la seva dona sobre 'l ventre, dihentli que fes lo mort quan li reventés la bufeta á ganivetadas y que s' alsés quan toqués lo fluviol.

L' amich del Serradell, que res d' axó sabia, quan vegé á la dona ben viva com abans, exclamá.

—¿Sabs que tens un tresor ab aquest fluviol?

—Ja ho crech, va contestar ell, que no 'l donaría pas per cap diner del mon.

—Me 'l haurias de vendre.

—Axó no. Passe lo del conillet que tenia tan ben ensenyat, però 'l fluviol no que no te 'l vench.

—Vénmel, fésme aquest favor.

Y tant y tant n' hi va oferir, que al últim li va vendre á molt gran preu.

Ell que se 'n vá ab lo fluviol á casa seva. La dona l' esperava á la porta y li diu al véurel tornar alegre:

—Ja t' ha tornat los diners aquell plaga?

—No me 'ls havia de tornar pas. ¿No veus que 'l conill no ha sapigut tornar á casa?

—Ja t' ha enganyat un altre cop.

—No m' ha enganyat.

Que si, que no, 's posaren á disputar y ell que agafa un ganivet y ventali ganivetadas, que la vá matar.

—Axó ray! va pensar ell. Ara vinga 'l fluviol.

Y 's posá á sonar, y vinga sonar; però la dona no s' aixecava ni 's movia.

Quan va convéncers de que 'l Serradell l' havia enganyat altre cop, mitg alocat agafa un sach y se 'n va á casa d' ell decidit á matarlo.

Prou va probar aquell trapella de distréurel. D' un bot li saltá á sobre, 'l tirá á terra y 'l ficá dintre 'l sach, lligantlo ben estret. Se 'l carregá á coll y se 'l ne dugué fins á la vora d' un single alt que feya feredat de mirar.

—Ja que tinch de morir tant si com no, al menys que 'm puga confessar.

—Ni vull escoltarte, que m' enganyarias, li respongué 'l seu amich.

—Te prego que 'm vajas á cercar un capellá. Déxam aquí mateix. ¿No estich ben lligat? No tingas por que 't fuja.

Tant y tant li va dir, que á la fi's va dexar convén-
cer. Dexá 'l sach á la vora del single y se'n aná á cer-
car lo capellá.

Axis que va ésser tot sol, lo Serradell que 's posa á
cridar:

—¡Me volen fer ser rey y no 'n vull ser! ¡Me volen
fer ser rey y no 'n vull ser!

Vetaquí que s' ensòpegá á passar un pastor ab un re-
mat d' ovellas, y al sentir las exclamacions que sor-
tían d' aquell sach, ell que diu tot acostantshi:

—¿Qué teniu bon home?

—Me volen fer ser rey y no 'n vull ser.

—¡Tira! Jo 'n seria prou.

—T' haurías de posar al meu lloch y esperar que
vinguessen á buscarte pera casarte ab la filla del rey.

—¿Y per qué dintre del sach?

—Perqué la filla del rey no ha de veure ab qui's casa.

Lo pastor s' ho va creure. Va deslligar al Serradell,
y ell se va dexar ficar dintre del sach. Quan lo Serra-
dell se veje lliure, aná acompányant lo remat d' ovellas
cap á vall, á pasturar, comptantlas ja com á sevas.

Vetaquí que al tornar lo seu amich ab lo capellá
pera confessar al Serradell, s' adoná de que aquell
passava per l' altre banda del single ab un ramat de
ovellas.

Y al saber que 'l pastor s' havia dexat enganyar,
lo tragué del sach.

Peró ni 'l pastor torná á veure may mes las ovellas,
ni's va sentir parlar may mes del Serradell.

Se 'n devía anar á una altra terra ahont no li cone-
guessen las sevas trapasserías.

SEBASTIÀ FARNÉS.

LA CARITAT

I

¡Qué freda n' es la tarda!
¡cóm brunz lo vent!
vola 'l núvol com vola
lo pensament!

—
L' hivernada ha marcides
les tendres flors;
y les aus cantadores
á voliors

—
fugint, l' arbre dexaren
trist y soliu,
hont altre temps guarniren
d' amors son niu...

—
La terra no té gales,
ni 'l rossinyol
glosa complantes dolces:
¡tot vesteix doll!

Per los munts de Judea
van caminant
un hòme y una dona
que dú un infant.

—
Joseph l' home s' anomena,
¡dixós qui 'ls veu!
la dona n' es Maria
l' infant... es Deu.

—
Quatre jorns que caminan,
no poden mes!
lo camí que seguxen
¡qué trist que n' es!

—
Que espay y terra oviran
passats; mes ¡ay!
també davant sols veuen
terra y espay...

—
Sols alguna palmera,
de tant en tant
sembla que 'ls diu soliu,
«¡avant, avant!»

—
Ab sos palmons que 's gronxan
del vent al bes:
lo camí del desterro
¡qué trist que n' es!

—
—Sentemnos,—diu Maria
al seu espós:
—sentemnos,—li contesta
ell amorós.

—
De la Verge en la falda
l' Infant petit
fent la mitja rialla
resta dormit.

—
Y Maria contempla
son dolç somris
que delicia als àngels
del Paradís.

II

S' acosta la tempesta:
pel firmament
vola 'l núvol, com vola
lo pensament!

—
Sembla de plom se torne
lo cel ans blau;
y á poch pausada y freda
la neu ¡cóm cau!

—
—No despertes,—la Verge
prega á la neu,

—á mon Fill aymadíssim,
al Fill de Deu.—

Mes Jesús se desperta
y encar somriu
de sa Mare en la falda,
com l' au al niu.

La neu qu' en tant devalla,
quan toca al Nin,
de fina llana y seda
li 'n va texint

un mantellet que brodan
roses y estels;
estrelletes plogudes
del cim dels cels.

Ab fil d' or y de plata
hi va encastant
cada floch una perla
ó un diamant.

N' apar dels àngels obra
tan rich mantell:
ab ses flors y estrelletes
¡qué n' es de bell!

S' axampla com mes cauen
blanchs borrallons;
s' exten sobre la terra,
per valls y monts.

Y l' Infant altra volta
s' adorm placent,
de sa Mare en la falda
tot somrihent!

Núvols encara endolàh
lo zafir blau
del cel: pausada y freda
la neu ¡cóm cau!

Y l' pobret que en Judea
de fret se mor,
sota 'l manto ha trobada
dolça escalfor.

Ja abriga al món: de Roma
pel pobre esclau
que 'l beneheix, li porta
l' amor, la pau!

III

Bon Jesús, fa vint segles
del cel baxat,

vostre manto 'ns dexareu
¡la Caritat!

Caritat ensenyada
per Jesucrist,
que conçolas y axugas
lo plor del trist;

Caritat benehida,
tú pots tan sols
d' aquest mon fer lleugeres
penes y dols.

Baix los plechs abrigáunos
d' est mantellet;
abrigáunos, María,
que 'l món té fret...

Té fret del egoisme
que gela 'l cor...
¡que als cors torne aqueix manto
la pau, l' amor!

JOAQUÍN OLIVET Y MIGUEL.

LO PARE FRANCISCO BLANCO GARCÍA

Havíam llegit, de poch, las atapahidas planas dels dos tomos d' una obra retolada *La Literatura Española en el siglo XIX*. La obra era escrita per un frare agustí, resident en lo Colegi de El Escorial.

Una obra admirable: l' assumpto n' era nou, vastíssim y rublert de dificultats.

Encara que Espanya estiga molt lluny d' anar al cap del moviment literari, com succehí en temps millors, las lletras han alcansat en ella, corrent aquest segle, manifestacions copiosíssimas, de molt variadas tendencias. Posarse enfront eix munt inmens de datos, passarne detallada revista, esterrearlos, separar escorias, quilatar després, classificar y presentar als lectors lo doble exámen analítich y sintétich d' eix magatzem de marejadora abundancia, importava, sembla, una vida llarguissima de lectures. Després, trobarse al davant uns 500 escriptors, quiscun presentant sas obras — alguns nombrosíssimas; — llegir á aquestas totas, fer la selecció, y *suum cuique tribuere* en mérit y en significació, semblava exigir anys llarchs de meditacions, ab benedictina paciència fetas y armonisadas.

De cert lo P. Blanco García devía ser un sabí; devía haver empleat una vida llarga y ben aprofitada per tanta lectura; y en son cap, que seria una testa venerable de noble calva ensarrellada de blanquíssims cabells, devia morarhi un enteniment clar y tan agut com fet impassible per la llarga experiència y per l' apagament de las fogueradas ab que devegadas l' enterbolexen los anys de la joventut.

Tal era la idea que 'l llibre del P. Blanco 'ns havia fet concebir de son autor, ab tot y xocarnos no poch la calentor y axeribiment del estil, y la coratjosa y jovenívola franquesa de las escomesas del frare agustí.

En aquestas, un respectable amich nos vingué acompanyat d' un religiós, y, després de saludarnos, senyalant al frare,—lo Pare Blanco García...—digué. Lo mirarem y 'ns quedarem boca-badats. Lo bon amich veyentho:—... l' autor de la *Literatura española en...*—va afegir, per tràurens del aturdimient. Y encara no 'ns ne sabíam avenir, y atónits miravam aquell, á qui 'ns figurarem ancia venerable, fet un jove-net tot mogut, una especie de seminarista vigatà que ve de pendre las primeras ordes. Realment es aquesta la verdadera semblança del ilustre agustí: Tot primet y no molt alt; de cara joven-sana, escardalenca, acolorida d' un sanitó rosat, begudeta de las gal-tas, ulls amples y clars de color castany y que semblan més avesats á esbargirse per la amplitut de l' espay que á re-plegarse en planas atapahidas de lletra, lo cap fet un bosch emmatat de cabells, de color y de re-bequeria ben apagesats; boca un xich esquexada, y prim de llabis... de debó, si no fos sa parla castellana, qualsevol lo pondria per un seminarista de la Plana de Vich.

Tot lo que de fidelitat manca al bastant parescut retrato que publicám, accentua mes la semblança que exposém.

Joveníssim com es lo P. Blanco, no es d' extranyar que apenas tinga biografia. Ignorám si algú ha tractat d' escriurela. Tením entés que alguna cosa 'n ha dit la Sra. Pardo de Bazán, mes no ho tenim á la vista. Per satisfer la curiositat de nostres lectors, y perquè á qui convinga li aprofite, referirém en breus líneas lo poch, però ben digne de consideració y d' imitació, que de la vida del P. Blanco pot escriures.

Nasqué 'l dia 3 de Desembre del any 1864 en la ciutat d' Astorga.

Portat de sa vocació al estudi, y tal volta dels piadosos desitjos de la seva familia, començá en lo Seminario d' aquella ciutat episcopal la carrera eclesiástica y 'ls estudis del batxillerat.

A conseqüència d' una missió que á Astorga donaren dos frares agustins, vinguts del Colegi de Valladolid, nostre estudiant sentí en son cor com una veu de la gracia que 'l cridava á demanar l' hábit sant que aquells missioners vestían. Tal degué ser lo fervor del postulant, que, per excepció sumament extraordinaria de la práctica del orde, fou admés als 13 anys, es á dir, dos anys abans de la etat reglamentaria. Al arribar á ella, ó sia, al cumplir 15 anys, gosá la ditxa co-bejada, entrant en lo Colegi de Valladolid, ahont passá 'l noviciat y feu los estudis fins al curs segon de Filo-

sòfia. Després, á Madrid, cursá lo ters curs de Filo-sòfia y 'ls primers de Theología, anat per fi, al Colegi de Lavid á posar terme als estudis eclesiástichs.

Destinat al Colegi de El Escorial, ahont los Pa-res Agustins tenen esta-blerts cursos de 2.ª ense-nyança, agregats al Insti-tut del Cardenal Cisneros fou encarregat, quan sols tenia 21 anys, de duas cátedras, la de Retórica y Poética y alguna de las Historias. Pels llors que en la ensenyança con-queria, y perquè demos-trá ben aviat ab las sevas aficions literarias lo ta-lent escepcional que Deu li havia concedit, lo pare

PARE FRANCISCO BLANCO GARCÍA

Cámara, insigne honor de la orde Agustinià, y gloria del episcopat y de la ciencia á Espanya, fixá en ell sas predilectas miradas, veyenthi un dels principals ins-truments que Deu li enviava per la consecució dels fins que perseguia de restauració de las gloriosas tra-diciones literarias y científicas de la insigne orde.

Axis fou que mentres explicava al colegi de El Es-corial las duas citadas assignaturas, estudiá, privada-ment, per disposició superior, la carrera de Filosofia y Lletres, que terminá en l' espay d' un any y mitx.

Ordenat de sacerdot á Astorga, en l' any 1888, s' en-tregá de plé als estudis literaris que handonat per fruyt la obra assombrosa quin títol hem escrit al començ del present article.

D' aquesta obra 'n van publicats dos tomos. Per completarla falta 'l tercer, en que l' ilustre escriptor intenta fer lo judici de las literaturas regionals d' Es-panya y de las manifestacions de las lletres castellanas en las repúblicas d' América.

Y aquí posám punt, puix hauríam d' entrar en con-sideracions críticas, que reservám per ocasió mes

oportuna, y particularment per quant nostra literatura sia honrada ab la publicació del judici que li ha-ge merescut al docte escriptor.

N. VERDAGUER CALLIS.

MOVIMENT REGIONALISTA

Segons deya en sas correspondencias lo *Diari de Barcelona*, «lo marqués de Pidal tingué l'honorífich encàrrech, per part del Sant Pare, de donar una traducció *correcta* en llengua espanyola de la darrera epístola de Lleó XIII, sobre 'l Centenari de Colon, etc.»

Hem subratllat lo de *correcta*, perquè no ho resulta tant com axó, tota vegada que lo Sr. Marqués de Pidal s'ha atrevit á modificar lo pensament del Sant Pare, y la historia y tot, en dos indrets de la esmentada Encíclica, tot per la mania de que aparega Castella mes honrada que Aragó en la gloria que tot lo mon anomena ab menys mesquinesa de miras *gloria espanyola*, lo descobriment de las Américas.

Diu lo Papa: «Sane cum á Ferdinando et Isabella, Hispaniæ regibus primum petiit, etc.» y traduheix l'intrèpit castellá: *Así al dirigirse por primera vez á los reyes católicos Isabel y Fernando, etc.*

Y unas quantas ratllas més avall, diu la Encíclica: «Quod si Ferdinando et Isabella, ut novum orbem adiri, etc...» que traduheix axis lo Sr. Marqués, més castellá que espanyol, y encara més castellá que amant de la veritat: *que si pide á Isabel y á Fernando permitan solo á los cristianos católicos navegar, etc.*

Es á dir que per duas vegadas lo *correcte* traductor se permet esmenar la plana al Sant Pare y á la veritat històrica, canviant de lloch los noms dels reys protectors del gran navegant. Y no obstant, d'Aragó sortiren los recursos ab que s'realisá aquella grandiosa empresa, y á pesar de que al verificarse la unió de las duas coronas, los castellans inventaren alló de

Tanto monta, monta tanto
Isabel como Fernando.

Encara que tal vegada volgueren significar que no havían de mirar prim en barrejar los dos patrimonis, interpretant la máxima castellana en lo sentit mateix que s'hi diu á Catalunya: lo qu' es teu es meu y lo meu m' ho vullch.

Ab gran brillantor ha dat principi á sa carrera artística l'Orfeo Catalá, donchs d'un salt s'ha colocat molt per sobre de las societats corals de Catalunya, que á pesar de lo que valen y honran á la nostra terra, may podrán competir ab los orfeons, per la naturalesa mateixa d' unas y altres societats.

Fundat per D. Lluís Millet y D. Amadeu Vives, y sostingut per la bona voluntat de tots, mestres y deixebles, ha arribat á dar lo concert del diumenge passat, y á pesar dels aplausos que per unanimitat, ja li tri-

butaren no te de ferse ilusions l'Orfeo Catalá sobre lo seu verdader estat, ni te de creures haver arribat á lloch si bé es d' aplaudir que tinga alé pera arribar á ser una de las millors societats del mon en lo seu género. No obstant la concurrencia quedá enterament complascuda d'aquesta primera prova dels seus estudis, tant per la seva afinació perfecta, com per la seva justesa, seguretat y colorit.

Una circumstància contribuí á fer encara mes notable lo concert del diumenge, y es la de que per primera vegada se presentava al públich un programa de concert compost exclusivament d'obras d'autors catalans, inspiradas en la música popular de nostre pays.

Aquesta tendència que ha començat á posar de relleu l'Orfeo Catalá, es en lo terreno musical, una aplicació dels principis particularistas que en las ciencias y en las arts dominan, per una felix reacció contra 'l cosmopolitisme.

Als que pretenen que l'art es universal se 'ls hi pot oposar la opinió del mestre Millet, lo reputat pintor francès de geni indiscutible qui solia dir que «la pretenció del artista á ésser universal amagava sempre la impotencia d'ésser conegut á casa seva.»

Un aplauso entusiasta al Orfeo catalá.

Pera 'l tercer certámen literari d'Olot, ademés dels premis oferts de que ja donarem compte, devém consignar que la Excm. Diputació provincial de Girona ofereix un objecte d'art al autor de la millor monografia històrica sobre la vila d'Olot, y l'Excm. é Il·lustrissim Sr. Bisbe de Girona, D. Tomás Sivilla y Gener, ofereix una ploma d'argent al autor de la millor biografia de D. Tomás de Lorenzana, bisbe que fou de aquella diócesis.

La Libertad Electoral, diari de Santiago de Xile, parlant del distingit arquitecte y entusiasta catalanista, D. Joseph Forteza, que fou contractat pe 'l govern d'aquesta República pera la direcció d'obras públicas, diu:

«Lo primer del actual (Juny) dexá de pertáner á la Direcció d'Obras Públicas, per haver complert sa contracta, lo distingit arquitecte espanyol D. Joseph Forteza.

Lo senyor Forteza ha correspost dignament en lo desempenyo del lloch oficial que serví durant tres anys, segons lo sentir de tots los quefes d'aquella oficina, als propòsits que induhiren al govern de Xile á contractarlo pera utilizar sos serveys en la direcció de las obras fiscals. Los estudis y projectes executats per ell mentres serví aqueix lloch, han merescut la plena aquiescència y fins l'aplausos dels quefes que han intervingut en sa aprobació.

Un éxit no menos falaguer ha obtingut lo senyor Forteza en diversas construccions de propietat parti-

cular que ha portat á efecte, entre las quals podriam citar, per sernos particularment conegudas, la casa-habitació del senyor Nicolau Vicuña, situada en la Avinguda de la República, y la del senyor Benjami Montt, en la de Companyia, cantonada de Manuel Rodríguez.

Sabent que 'l senyor Forteza ha resolt quedar-se en lo pays dedicat al exercici de sa professió d'arquitecte, nos fem un dever en rendirli aquest públich testimoni del alt concepte que ha merescut per sa competència á las personas que han sigut testimonis de sos treballs y han pogut apreciar son mérit incontestable.

No duptám que 'l senyor Forteza en l' exercici de son treball lliure alcançará 'l mateix éxit favorable que obtingué com arquitecte de la Direcció d' Obras Públicas y en la realisació dels treballs particulars que se li han encomanat.»

Los que conexíam lo talent y aplicació del amich, Forteza, no esperavam altra cosa que son brillant éxit, y que contribuiria ab ell al bon renom de la patria catalana, en las Repúblicas Sud-americanas.

Lo Certámen coral organísat á Sabadell ab motiu de la festa major d' aquella ciutat, ha estat un verdader acontexement artístich. Hi han concorregut, una societat de Sabadell, duas de Tarrassa, una de Reus y altra de Sant Andreu.

Aquesta última dexá admirats als inteligents mestres que componen lo Jurat, per la justesa y brillantor d'execució, ensemps que per la riquesa y bondat de sas varias veus: fou coronada ab lo primer premi, y segons se 'ns ha dit, es la primera vegada que 's veu distingida en públich certámen. Li donám la enhorabona.

També devém donarla á la societat coral de Reus, que obtingué 'l segon premi, unint nostre aplauso al que li tributá la ciutat del Camp de tornada de sa victoriosa campanya.

Lo jurat del Certámen Catalanista de Mataró convocat per lo Círcol Católich d' obrers d' aquella ciutat á fi de commemorar lo quart centenari del descobriment de las Américas, ab la llista de las composicions rebudas, ha publicat lo següent anunci:

«Considerant convenient que la festa de la adjudicació de premis coincidesca tant com possible sia ab la fetxa en que tingué lloch lo descobriment del Nou Mont, s' ha acordat l' aplessament de dit acte públich, qual celebració, axí com lo veredict del Jurat, s, anunciará oportunament.»

En la reunió d' Alcaldes de barri, convocada per l' Ajuntament d' aquesta ciutat al objecte de tractar del medi de lograr que 'l vehinat s' interesse en l' esplendor de la festa pe 'l quart Centenari del descobriment d' América, y celebrada 'l passat dilluns, sots la pre-

sidencia del regidor-sindich, don Joseph Roca, fou usada exclusivament en las allocucions y deliberacions, nostra llengua catalana. D' altra manera més rumbo-sa desitjáriam veure considerada nostra llengua en la Casa de la Ciutat, però 'ns cal de tots modos tributar un aplauso á qui eix començ de reparació se dega.

Lo «Centre Agrícola del Panadés» resident á Vilafra, ha publicat y 'ns ha fet l' obsequi d' enviarnos lo cartell del «públich concurs pera honrar á la Vir-rut», que en los setze anys que dura sa instauració ve celebrant ab indubtables y generals beneficis per nostra terra. Deu li pague á la bondadosa institució sos esforços en pró de la virtut y sa devoció á la patria catalana, á la que sap honrar en todas sas manifestacions. Los premis son nombrosos é importants. No 'ls detallám per sa molta extensió; però 'n donám referencias á qui li convinga.

Nostre estimat company y colega *La Unión Vasco-Navarra*, publica en son nombre del dia 2 dels corrents, la traducció del article que publicarem ab lo titol de *La Protesta de Basconia*, precedintlo unas ratllas sumament afectuosas del estimat company.

Y ja que parlám de dit article, 'ns cal advertir que al estampar la fetxa de la lley del 21 de Juliol, quedá sense esmenar la errada de posar any 1870. Però la subsanarian nostres lectors, en vista de que deyam que eran passats *setze anys*.

Com es costum d' alguns anys ençá, mercés á la saludable influencia que va exercint en las costums lo Centre Catalá de Sabadell, enguany s' han publicat los cartells anunciadors de la festa major d' aquella ciutat en nostre matern idioma.

Nos escriuen del Vendrell que una de las notas mes culminants, durant la festa major, ha sigut los dos sermons que hi ha predicat l' il·lustrat sacerdot mossen Ferran Sellarés, puix ha cregut que farien mes saniosa la doctrina en ells demostrada, si la expressava en nostre matern llenguatge.

Nos plau consignar que la comissió organísadora del Centenari de Colon, del poble de Canet de Mar, ha enviat una circular, redactada en nostra benvolguda, parla, á tots los pobles de la costa, convidantlos á pendre part en las extraordinarias festas que, ab motiu del quart centenari del descobriment de las Américas, se celebrarán en dita població durant los días 9 y 10 del mes de Setembre.

En lo diari de Tolosa *La Dépêche* lo felibre M. L. X. de Ricard, ha publicat un article ab lo titol de *Un teatre*

meridional, en lo qual pondera la necessitat que sent lo Mitjdia de França de fundar una companyia dramática encarregada de representar dramas y comedias en las diferentes llenguas del Mitjdia ó en llengua francesa però sempre desenrotllant assumptos propis d'aquells pobles á fi de que lo teatre sia lo que deu ésser, escola de bonas costums. D'aquest article n'extrayém aquest sabrosíssim párrafo:

«Hem de contentarnos ab un art que, en moltes coses, nos es extrany; en lo qual se 'ns mostran, gayre be sempre dintre un mateix march y ab las matexas fórmulas, personatges que may han estat de casa, que no 'ns representan res de nostra societat, que no 'ns recordan res nostre y que, gayre bé may, nos transportan á nostra propia realitat? En una paraula ¿no deu ni pot haverhi á França més que un art parisench, que quan se *digna* ocupar-se de la provincia ab desdeny de gran senyor que tracta ab calets, no sab ferho may sense calumniarla, ó lo que tal vegada es pitjor parisianisarla?»

Heus aquí una crítica que pot apropiarse á Espanya, per mes que Catalunya compte ja ab un teatre exhuberant de vida. La quexa de M. de Ricard contra l'art parisench ¿no fora més justificada aquí contra l'art madrileny ó flamenquisme que escampa per tot arreu de la nació, la perversió de las costums y la degradació del gust artístich? Aquí també 'ls conexém aquests grans senyors que 's *dignan* ocupar-se de las provincias pera burlarse de la *tacanyeria* gallega, de la *baturreria* aragonesa, ó del *egoisme* catalá.

Per lo que 's veu, es aquest lo fruyt natural de la centralisació y del unitarisme: lo totxo orgull del pavo real, envanit del plumall de sa cua sense adonarse que reganya camas y potas fastigosas.

ES UNA VERGONYA.

Cada poble te son caràcter específich ab que 's diferencia dels demás, y axó s' observa no sols en la parla, en las lleys, en las arts y oficis, sinó fins en alló mes ordinari y comú á tothom, com es en lo menjar y vestir. Y encara que en lo moral l'escàndol contribueix en gran manera á que 's desenrotlle en un poble mes que en altre certa classe de vicis ó pecats, en cada pays s' observa també una com natural propensió á un vici determinat. Entre 'ls juheus, per exemple hi domina la avaricia *æris aviditas*, en la nació vehina hi regna bastant la borratxera, entre 'ls gitanos lo jurament, en payssos calents una desenfrenada luxuria, y á casa, per nostra vergonya, s' ha fet proverbial la mes horrible blasfemia. *Nihil horribilius blasphemia*, com diu S. Geroni, vii, in Isaiam xviii.

Verdaderament es una vergonya pe 'ls bons catalans que tant desitjan y plens de fé y amor patri ab tant ardor treballan per la gloria de Deu y enaltiment de

nostra aymada Catalunya, tenir que escoltar arreu aquestas axordadoras bocas d'infern que tanta brutícia vomitan contra 'l Criador. ¡Tan hermosa que n' es Catalunya, tan honrada que ha sigut, tan glorirosa que n' es la seva historia, que ab sos héroes fou un dia lo terror y espant del univers y ab llurs Sants l' honor de la Religió! y, ¿no es una vergonya per tot bon catòlich y ver catalá, que la mirém avuy deshonrada per fills seus bordissenchs y de mal cor que fan sia tinguda per *renegada*? Molt m' agrada Catalunya com qualsevol altre catalá; però l' haverse de sentir tant dins com fora d' ella l' infamatori y burlesch proverbi *renegat com un catalá*, es per mí una vergonya y casi no goso tenirme per fill seu.

Efectivament, ¿no es una vergonya, torno dir, que á la descarada y sens temor de cástich blasfemen xichs y grans de Deu y sa Mare, ofenent, á mes de la Divina Magestat, los bons sentiments de tota persona culta y honrada; quan si 's digués (al menys al públich) alguna paraula contra 'l Rey ó Soberá, se castigaria terriblement com á crim de lessa magestat?

¿Qué s' ha fet per traure aquest desorde? A Barcelona, Lleyda y algun altre punt s' han publicat alguns bandos que com á lletra morta poca cosa han lograt. ¿Qué s' ha de fer en avant? No tinch autoritat per tant. Ja ho indicá lo Excm. Sr. Bisbe de Vich y Solsona en la sua Pastoral, ab motiu de la Santa Quaresma carregant l' accent sobre 'l descuyt de las autoritats en reprimir certs escàndols podentho com ho poden molt be fer. Lleys hi ha que las protegiran; penas trobarian en lo dret canónich, en lo civil y en lo *salus populi* per aplicarlas als blasfemos, y acabar ab tan enormes monstres. Una orde podria citar d' un honorable Batlle d' un grapat d' anys arrera, resguardada en l' arxiu parroquial, que dictava severas penas als blasfemos y la multa de 40 á 42 lliuras als que ohintha no 'ls denunciassen, aplicadoras á la obra de l' Iglesia y al Hospital de cap de partit.

No indico molts altres medis com hi hauria, puix no vull passarme mestre. Altres que saben bastant y veuen mes prim ho podran ensenyar mellor.

Donchs diguéu: Molt me plau ser catalá, pro molt mes quan no 's renegarà. Prou.

R. CAMPS, PBRE.

CORREU NACIONAL

La campanya administrativa comença d'alló mes bé. S' ha acabat per ara la dança de governadors civils, quedant sens pèndrehi part gran nombre de pretendents: es clar, com que no hi ha sinó quaranta nou provincias!

La supressió d' Audiencias de lo criminal fou pàcifica, y pàcifica ha estat també la supressió de jutjats, si prescindim de las quexas á que ha donat lloch la

reforma, que es ben segur que 'n prescindirà 'l govern.

No, los motins no vindrán per aquest cantó; per ara sols venen de la rigurosa aplicació de las lleys tributarias, especialment dels consums y arbitres municipals. Lo de Pontevedra, lo de Madrid, lo d' alguns pobles d' Andalusia, Valencia y Tarragona, demostra que 'l poble está cansat de dur tant feig com li ha carregat lo govern.

Davant de tal demostració, en Cánovas arronsa las espatllas, y tot lo més que fa es cambiar los governadors de Pontevedra y Tarragona; del govern estant no 's pot fer mes.

En Sagasta, que está recorrent Asturias de ovasió en ovasió, ja ha fet més. Ha promés que en sent poder reformaria l' impost de consums; de la oposició estant se pot prometre tot, perquè lo prometre no fa mal de ventre.

Las festas de Huelva no han estat tot lo lluhidas que s' esperava; qui ha quedat lluhit ha sigut lo govern espanyol ab la célebre carabela *Santa Maria* que no ha pogut donar un pas sens ésser remolcada, y topant per tot arreu fins á produhirse averías de consideració que s' han adobat com s' ha pogut.

Aquest contratemps de la carabela es molt comentat, perquè resulta que ha d' ésser per força defecte de construcció del barco, tota vegada que la mana un marí tan expert com lo Sr. Concas, un catalá que ab lo *Nautilus* se pot dir que ha donat la volta al mon.

De política general ni se 'n parla; tot es averiguar quin grupet te més força prop d' en Cánovas pera la concessió de credencials. Y com que som en lo pays dels projectistas, segons deya Cadahalso, ja ha sortit lo que 'ns faltava pera aquest istiu: un projecte nou, lo d' en Moret pera capitalisar los drets passius que satisfá l' Estat espanyol. Un projecte colossal que s' ha fet simpátich á Madrid, lo qual es la senyal mes terrible de que lo poble espanyol será qui 'n gemegarà de valent. Per ara diuen qu' es un plan dolent, los que no cobran. Ja 'n teniam por.

JORDI.

DIETARI DEL PRINCIPAT

L' Ajuntament de Cadiz ha enviat una circular invitant als artistes barcelonins á que prengan part en la Exposició de Bellas Arts que dintre poch se celebrarà en aquella ciutat.

En lo Circul Artístich de nostra ciutat se facilitarán datos sobre dita Exposició.

Diuen de Sabadell que enguany la festa major ha estat animadíssima. Lo programa dels festeigs era variadíssim: á las tres de la tarde del primer dia se celebrá 'l certámen de societats corals en lo teatre dels camps de recreo; l' endemà á las deu s' obrí la Expo-

sició de Bellas Arts organizada en l' Ateneu Sabadellés, y á las set del mateix dia, hi hagué solemne professó, qual pendó principal portava lo jutge municipal d' aquell districte, D. Llorens Marquet y Riera.

Lo Centre Catalá de Sabadell ha concorregut al esplendor de la festa, inaugurant, com ja diguerem que faria, en los jardins d' aquella societat una font mágica de colors, instalant la llum eléctrica en dits jardins y en lo saló d' actes del Centre. Lo dilluns, segon dia de festa major celebrá una magnífica vetllada literaria-musical.

Segons escriuen de Sitges, las vinyas presenten en aquella comarca un bonich aspecte; s' hi veuen molts rahims, y aquests molt sans y grossos, de manera que, si no hi ha contratemps ulterior, en los cellers no hi haurán prou botas pe 'l ví que 's cullirá.

L' Ajuntament de Gracia ha acordat premiar ab 150 pessetas, en lo Certámen que celebrarà ab motiu de las festas del Centenari de Colón, al autor del millor treball escultórich representant la Primavera.

Hi ha gran excitació á Tortosa ab motiu de la destrucció del pont de barcas sobre l' Ebro, y la desidia ab que 'l govern está contemplant la aflictiva situació ab que ha quedat aquella ciutat.

Lo dia darrer del mes passat se celebrá un meeting organiat per las associacions agrícoles industrials y mercantils d' aquella ciutat, y en dita reunió s' exposaren los motius de quexa que te Tortosa per rahó del pont sobre l' Ebro, y s' hi digueren cosas grossas sobre l' assumpto. Fa quaranta anys que l' expedient de construcció d' un pont de ferro está en lo ministeri corresponent, esperant resolució definitiva, y ara, després del sinistre ocorregut de poch ab lo pont de fusta, los enginyers del Estat sembla que juguen ab la paciència d' aquell poble.

Un dels concorrents al meeting, proposá que tota vegada que 'l pont definitiu no vol ferlo 'l govern, lo fassa Tortosa per medi de suscripció popular; mes semblant proposició fou rebutjada ab indignació pe 'l públich.

Al sortir del meeting, se formaren grupos davant d' un café, comentant los discursos pronunciats, y acalorats com estavan los ánims, l' alcalde de Tortosa volgué reptar á alguns dels que disputavan, alsantse enlayre bastons contra aquella autoritat que afortunadament sortí sense cap contusió per haverli parat lo cop un llum de gas del establiment que caygué ab estrépit, fet á micas:

Sembla que la sobreexcitació dura encara.

Ab motiu d' ésser la festa de Sant Ignasi, diumenge passat estigué exposada á la pública veneració, en la Iglesia de Bethlém, la espasa que 'l fundador de la

Companyia de Jesús portava quan era militar. Entre las iglesias que guardan viu recort de la estada de Sant Ignasi en nostra ciutat, s' hi comptan Santa Maria del Mar y la Seu. En la capella de Santa Agna de Santa Maria, s' hi venera una imatge jahent, representant la gravíssima emfermetat quetingué 'l Sant, quan vivia en lo carrer de Cotoners. En un grahó de dita capella s' hi asseya demanant almoyna als que entravan y sortian per la porta dels Sombrejers. En la capella de la Verge de Montserrat, de la Seu, se hi venera á Sant Ignasi agenollat y fent oració, en recort de que 'l Sant assistia cada dia al reso de las horas canónicas.

Composicions rebudas pera 'l certámen literari de Olot:

1. A Olot. *Pàtria*.—2. Los Pirineus. *Pàtria*.—3. Vellots. *El hombre que no ha gozado*, etc.—4. Llágrimas malaguanyadas. *Perqué plora*, etc.—5. A Catalunya. *Guerriers fers ne vas tenir*, etc.—6. Canturia d' anyorança á vora del Fluviá.—7. A la Verge del Tura. *Preguéu per mi*.—8. Dos martres de la pàtria. *Partim ab tró de guerra*.

Sembla que lo nou governador, Sr. Sanchez de Toledo tracta de fer una activa campanya moralisadora y contra 'l joch. A aquest fi ha donat ordres serias á la policia, pera que perseguesca sens treva á las personas de mal viure y als que jogan als prohibits. Darrerament ha sigut desempleat y suspés de pago, un inspector d' orde públich, per haver sapigut lo senyor Governador, que 's jugava en lo districte ahont dit subjecte vigilava.

Entre las moltes festas ab que 's commemorará 'l descobriment d' América, 's tracta d' adornar y enllumenar un dels carrers mes antichs de nostra ciutat, per l' istil que 's feya á darrers del segle XV. També 's diu de celebrar una missa de campanya y un simulacre militar que acabaria ab la entrada de las tropas en Barcelona ab atxas de vent, baxant pe 'l Passeig de Gracia y las Ramblas fins al Monument de Colón.

La subcomissió de festeigs que 's cuyda de la ornamentació dels carrers de Barcelona, per las festas del Centenari de Colón proposa que s' establescan los següents premis: Un de 5,000 pessetas al carrer millor adornat, que reunesca novetat, gust artístich y espléndida iluminació; altre de 2,500 pessetas al que reunesca millor gust artístich y espléndida iluminació; altre de 1,500 pessetas al que mostre més originalitat en la iluminació y adorno; altres dos de 1,000 pessetas cada un, als que ab major senzillesa reunescan millor gust artístich.

Además se concedirán cinch accessits de 500 pessetas cada un, y altres cinch de 250 pessetas.

La Comissió s' encarrega de la iluminació y orna-

ment de passeig de Colón, Ramblas, Gran-vía, Passeig de Sant Joan fins al Arch del Triomf.

Aquesta comissió se proposa que l' himne á Colón sia executat per una massa de 800 coristas, una orquesta de 120 professors, y la banda municipal, en tot 1,000 executants. La audició será gratuita, y 's cantarà l' himne en diferents indrets de la ciutat.

Ha sigut nombrat pera desempenyar una cátedra de la facultat de medicina de Barcelona, lo catedràtich de la escola de medicina de Saragosa, Dr. Gil Salto.

De tornada á Reus lo coro de «El Eco republicano» que diumenge passat aná á Sabadell pera pendre part en lo certámen coral que en aquella ciutat se celebrava, ahont guanyá lo segon premi consistent en un artístich ram de llorer de plata y or, se li feu una entussiaista rebuda. Una comissió del Ajuntament, los representants de la premsa local, música y una inmensa gentada sortiren á la estació, y als acorts de la orquesta y picaments de mans, acompanyaren als coristas fins á la plaça de la Constitució, ahont cantaren *La Primavera* que 'ls feu guanyar lo premi. L' Ajuntament los obsequiá ab un refresch y al final lo regidor síndich, D. Pau Font de Rubinat contestá á las paraulas pronunciadas per lo Sr. Sable en nom dels coristas, ab un brillant discurs de sanitosa doctrina catalanista que fou rebut ab entussiaistas aplaudiments.

La Comissió executiva de las festas del centenari, ha acordat dividir ditas festas en tres períodos: lo primer, que abarcará 'ls dias 24, 25 y 26 de Setembre, celebrantse en aquests dias festas oficials: lo segon, des de 27 de Setembre al dia 8 d' Octubre, las festas que tindrán lloch durant aquests dias correrán á càrrech de la iniciativa popular: y per fi 'l tercer período, que será del 9 al 16 d' Octubre, se farán las verdaderas festas del centenari.

Ha quedat oficialment constituït lo Sometent de la ciutat de Mataró. L' acte se celebrá en lo saló de sessions de Ca la Ciutat, ahont se reuniren gayre be tots los individuos que 'l forman. Los hi dirigí la paraula lo General primer quefe dels Sometents, passá la revista de reglament y 's procedí tot seguit al nomenament del cabo y dels quatre sub-cabos d' aquell districte.

Entre las festas, aceptadas en principi per la Comissió de festeigs del Ajuntament, hi figura la representació de quadros plástichs alusius á la época del descobriment d' América sobre la piscina de la cascada del Park cuberta ab un empostissat, idea del Sr. Soler y Roviroso. Segons aquesta idea se construirian darrera de la cascada alguns passos practicables pera

que pugan baxar per la escalinata de cada banda, comparsas vestides a la usansa de la época del descobriment d' Amèrica, desfilant per aquell escenari improvisat, a la llum d' atxes de vent.

La subcomissió d' espectacles ha encarregat ademés a la companyia dramàtica dels Srs. Calvo y Gimenez, la representació d' una obra de la época del descobriment d' Amèrica, ab la *mise en scene* d' aquell temps.

Lo Sr. Marqués d' Alella ha regalat al Ajuntament de Barcelona, destinat a la col·lecció zoològica del Park, un caimán que porta lo vapor correu de la Habana, Alfons XIII.

La Acadèmia científico-mercantil de Barcelona ha demanat, y l' Ajuntament li ha concedit lo cos d' edifici de la galeria de màquines que queda dintre del Park per instal·larhi un Museu industrial y mercantil que s' inaugurarà per las vinentas festas del centenari.

Nostre bon amic D. Pere Gurgui y Fontanills, tingué la dissort de veure morir a son agraciad fill Carles.

Desitjám al Sr. Gurgui y a sa familia cristiana resignació davant de tan crudel pèrdua.

En la sessió tinguda lo dimecres passat per la comissió de governació de nostre Ajuntament, s' acordà concedir una subvenció de 25,000 pessetas pera la exposició d' agricultura que celebrarà l' Institut Agrícola Català de Sant Isidro, y altra de 15,000 pessetas destinadas al monument que s' tracta d' aixecar en las montanyas de Montserrat, a Cristófol Colón.

En lo poble del Bruch ha sigut descoberta una casa ahont s' hi fabricava moneda falsa.

Son molts los vinyats del Camp de Tarragona y de la part de Reus que s' veuen atacats per la cuca anomenada *piralis*, que malmet los rahims dexantlos sechs.

La Comandancia de marina d' aquest port ha remés al comandant del canoner «Diligente», que es a Palamós, nou medallas de bronzo y una de plata, que l' Govern italià ha concedit als tripulants del esmentat canoner pe l' salvament de la tripulació de la goleta italiana «Sarina», que estigué a punt de naufragar la nit del 10 de Mars del any passat, trobantse en ayguas de Palamós.

Aquestas medallas portan en una cara l' escut de Saboya y al altra lo nom del merexedor de dita distinció, rodejat d' una branca de llorer.

Ademés lo Govern italià ha concedit la creu de Sant Maurici y Sant Llázter a D. Gaetà Tejera comandant que fou del esmentat canoner.

LAS BONAS FESTAS

QUADRO DE COSTUMS EN UN ACTE Y EN VERS, ORIGINAL DE ANTONI CARETA Y VIDAL

Obra estrenada en lo *Teatre Catalá* (Romea), lo 8 de Janer de 1892 que l' autor dedica a son amic D. Domingo Mas y Ramis.

(Continuació).

ESCENA XLIII

PAU, FRANCISCA, MARTÍ.

MARTÍ. ¿Sab que m' ha donat sis rals per comprar...? Miri, es tot fals.

(Mostrantli las duas monedas).

PAU. Mes que l' ànima de Judas. Fins los gitanos, a mí avuy me tocan la esquenal

FRANCISCA. Axó ray! no val la pena.

PAU. (A Francisca). Tú, Vèsten. Vina, Martí.

(Francisca entra a dins tota extranyada).

ESCENA XLIV

PAU, MARTÍ.

PAU. (Fent seure a Martí prop del taulell y asseyentseli al davant).

Séu, y escòltam ben atent.

MARTÍ. (A part). Ja no hauré de declarar-me, perquè (¡prou!) vol demanarme.

PAU. Pren axó, primerament.

(Li dona unas monedas embolicadas en un paper).

Són cinch duros per torróns.

MARTÍ. Gracias.

PAU. Per mes que no dexo d' está' ofés, jo fins complexo lo promés en intencions.

MARTÍ. (Contós). L' he ofés jo alguna vegada?

PAU. Tu dirás, si m' has ofés.

No haurás acabat lo mes;

peró aquí tens la mesada.

(Donantli un altre paper mes gros ab monedas).

MARTÍ. (Sorprés). ¡Válgam Déu y tots los Sants!

No abandono axis lo meu.

PAU. No t' faltará lo qu' es teu quan hauré passat balans.

MARTÍ. (Exaltat). A una cosa tant senzilla no m' anava a referir;

no, jo li volia dir

qu' es meu lo cor de sa filla.

Y axó es la causa...

PAU. M' agradas!

Encara m' ho sostindrà!

MARTÍ. D' aquí, ningú me n' treurá

ni a empentas, ni a bofetadas.

PAU. (Desesperat). M' han de matar tots plegats!

(A Martí). Passa la porta, ó t' etjego...

(Vè corrents Francisca).

ESCENA XLV

PAU, MARTÍ, FRANCISCA.

FRANCISCA. (Suplicant). Pau!

PAU. (A Martí, amenassanlo). Vèsten, ó t' esdernego!

(A Francisca, que l' deté).

Tú, cúydat de rentá 'ls plats.

(Vè Pepeta, plorant).

(Acabarà).